

Időpont		Helyszín
Budapest Főváros Levéltára		
11:00	A budapesti hidak története	Könyvtár
11:50		
12:40		
Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára		
11:00	„Vörös csillag és kereszt” – A kommunista hatalom egyházpolitikája Magyarországon (1948-1989)	Ovális
11:50		
12:40		
Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltára		
11:00	Készítsünk címeres levelet!	Főigazgató-helyettesi szoba
11:50	Mesterségek utcája	
12:40	„A szabadság őrvárosa” – Debrecen, 1849	
Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Levéltára		
11:00	Íráshordozók története, avagy papíron innen és túl	Oszlopos I.
11:50	A merített papír nyomában	
12:40	Pecsétek és pecsétnyomók	
Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára		
11:00	Szabolcs, Szatmár és Bereg vármegyék és levéltáraik	Oszlopos II.
11:50	Mire is jó a pecsét? – Pecséttörténeti ismeretek	
12:40	Szabolcs, Szatmár és Bereg vármegyék és levéltáraik	
Magyar Nemzeti Levéltár Vas Vármegyei Levéltára		
11:00	Vas vármegye történeti földrajza Comitatus Caroli	Kutató I.
11:50	Reformáció Vas vármegyében Tervezd meg a saját címered!	
12:40	Ki kicsoda a családomban?	
Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Vármegyei Levéltára		
11:00	Az elveszett pecsét nyomában – nyomozós játék a levéltárban	Kutató II.
11:50		
12:40		
Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Levéltár		
11:00	Sokadrendű forrásból történetkutatás: Rendszerváltás a plakátok tükrében	Kutató galéria
11:50		
12:40		
Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára		
11:00	„Papírműhely”: A restaurálás és konzerválás titkai A szabadság ára – szabadulószoza a kiállításban	Restauráló műhely Kiállítás
11:50		
12:40		

ABTL | Állambiztonsági
Szolgálatok
Történeti
Levéltára

*Levéltári kalandozások – foglalkozások a történelem
nyomában*
levéltár-pedagógiai továbbképzés

2025. február 28. (péntek)

PROGRAM

11.00 Köszöntők

11.00–13.30

Levéltár-pedagógiai foglalkozások

13.30–14.00

Ebédszünet

14.00–15.00

Diákok a levéltárban
kerekasztal-beszélgetés

Az esemény ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

Regisztráció: <https://tinyurl.com/435z42e4>

A rendezvény támogatója a
Nemzeti Kulturális Alap

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

Vörös csillag és kereszt - A kommunista hatalom egyházpolitikája Magyarországon (1948-1989)

A foglalkozás levéltári forrásokra támaszkodva mutatja be a II. világháború után a kommunista hatalom Magyarországon működő keresztény egyházakkal szemben kialakított politikáját és annak kihívásait az egyházak számára. A tanulók megismerhetik, milyen módszerekkel, eszközökkel és célokkal kívánt elnyomást és kontrollt gyakorolni az akkori államhatalom az egyházak felett, és ezek milyen hatással voltak az egyházi személyekre és a hívekre.

Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Vármegyei Levéltára

„Készítsünk címeres levelet!”

A kora újkorban egyre gyakoribbá vált a címeres levél adományozás a Magyar Királyságban. A foglalkozás keretében az adományozásról, a címerkérésről szóló információk alapján lehetőség van a saját címerek tervezésére és „hitelesített” oklevél kiállítására is.

*

Mesterségek utcája

A Levéltár harmincöt egykori debreceni és tucatsny más céh iratait őrzi. A foglalkozás során a kollégák által épített kellékek segítségével ismerkedhetnek meg a diákok a céhes iratokkal, az egykori mesterségek neveivel, azok jelentésével.

*

„A szabadság őrvárosa” – Debrecen, 1849

A foglalkozás 1849 első hónapjait idézi, amikor a magyar kormány Debrecen városában működött. A résztvevők megismerkedhetnek a korabeli debreceni röplapokkal és a debreceni nyomdát idéző kézi sajtóval, a Függetlenségi Nyilatkozat kiadásának emlékére saját nyomat is készíthető, illetve megismerhető a parasztpolgár „cíviss” esküformája és a polgárjogot kifejező polgárlevél.

Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykunszolnok Vármegyei Levéltára

Íráshordozók története, avagy papíron innen és túl

Milyen íráshordozókat használt az ember a történelem folyamán gondolatai rögzítésére? Hogyan készültek ezek? A foglalkozás egy képzeletbeli időutazás keretében mutatja be a különböző korokban használt íráshordozókat a

természetben fellelhető anyagoktól a „fehér művészetben” át a modern adathordozókig.

*

A merített papír nyomában

A 17. századtól működő papírmerítő műhelyekben gyártott rongypapírok a mai napig tartós, az időnek ellenálló íráshordozók. A foglalkozás a korabeli gyártási technológia lépéseit mutatja be környezettudatos alapanyag, a tojástartó felhasználásával. A résztvevők kipróbálhatják a papírmerítés mesterségét.

*

Pecsétek és pecsétnyomók

A foglalkozás a Levéltár gyűjteményében megtalálható példákon keresztül mutatja be az oklevelek és hivatalos okiratok hitelesítésének módozatait és változatos megjelenési formáit az ostyapecsétől a viaszpecséten át az elektronikus bélyegzőig.

Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Levéltára

Szabolcs, Szatmár és Bereg vármegyék és levéltáraik

A mai Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye több történelmi vármegye darabjainak egyesítésével jött létre, így az egyes területek fejlődése, hagyományai egymástól eltérnek. A diákok megismerkedhetnek az egykor volt vármegyékkel, azzal, hogy hová kerültek egykori levéltáraik. A foglalkozás célja, hogy a diákok a helyi történelem különlegességeit felfedezhessék, beillesztve azokat a nemzet történetébe.

*

Mire is jó a pecsét? – Pecséttörténelmi ismeretek

A foglalkozás során a résztvevők megismerkedhetnek a szfragisztika alapjaival, a pecsétek típusaival, funkciójukkal. Az élményalapú történelemoktatás keretében lehetőség van viaszpecsét készítésére és a 19. század íróeszközeinek (penna, merített papír) kipróbálására.

Magyar Nemzeti Levéltár Vas Vármegyei Levéltára

Vas vármegye történelmi földrajza

A résztvevő csapatok feladata, hogy fémtáblákon a megfelelő helyre helyezték a kiosztott mágneses matricákat. Ezután a csapatok egy vaktérképet kapnak vasi településekkel, illetve újabb matricákat a települések emblemáituk épületeivel. A feladatuk, hogy a vaktérkép alapján elhelyezzék a matricákat a táblán.

Comitatus Caroli

A társasjáték a 14. századi Vas megye úthálózat térképén alapszik. Három embernek (kalmár, lovag és domonkos szerzetes) kell eljutnia a megye keleti feléből a nyugatiba. A játékosok akciókártyát húznak, amely segítségével megismerhetik a megye 14. századi történetének fontosabb személyeit, fogalmait, helyneveit.

*

Reformáció Vas vármegyéjében

A csapatok egy dokumentumgyűjteményt kapnak a Vas vármegyei reformáció történetéhez kapcsolódó forrásokkal. A lapok egyik oldalán a levéltári forrás, másikon a forrás feldolgozását segítő feladatok, kérdések szerepelnek, amelyek alapján az iratokat időrendbe kell tenniük.

*

Tervezd meg a saját címered!

A diákok sablonok segítségével elkészíthetik saját, osztályuk vagy baráti körük címerét, megismerkedhetnek a címerpajzsok alakjaival, elnevezéseivel, illetve a lehetséges címerképekkel. Lehetőségük van kiszínezni a címereket, ennek során elsajátíthatják a pajzsok és a címerképek lehetséges borításait, a színek és a fémek jelöléseit.

*

Ki kicsoda a családomban?

A diákok a családtagok elnevezéseit és a generációk egymáshoz viszonyított növekedését ismerhetik meg, eleveníthetik fel. Egy mágnestáblára készített családfára kell elhelyezniük az egyes helyeken található fogalomnak megfelelő rokoni fokot tartalmazó matricát.

Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Vármegyei Levéltára

Az elveszett pecsét nyomában – nyomozós játék a levéltárban

A levéltári szabadulószozával játékos, interaktív formában, érdekes és ismeretterjesztő feladatok által ismerhetik meg a vármegye történetét. A feladatok levéltári forrásokra épülnek, amely lehetőséget biztosít arra, hogy a résztvevők eredeti levéltári dokumentumokat ismerhessenek meg. A Levéltár a szabadulószoza háttérét, koncepcióját, valamint néhány izgalmas és érdekes feladatot is bemutat.

Budapest Főváros Levéltára

A budapesti hidak története

A Duna fővárosi szakaszán a város két partját összekötő hidak nemcsak fontos funkciót töltenek be a lakosok mindennapi közlekedésében, nemcsak különleges szerkezetükkel válnak Budapest díszévé, hanem a történetük is számos izgalmat rejt. A játékos foglalkozás során a főváros dunai átkelőinek történetével ismerkedhetnek meg a diákok.

Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Levéltár

Sokadrendű forrásból történetkutatás: Rendszerváltás a plakátok tükrében

A Levéltár gyűjtőkörének sajátosságait szemléltetve egy modern forrástípust választott ki a workshopra. A foglalkozás célja átadni azt a tapasztalatot a résztvevőknek, hogy történeti ismereteink – jelen esetben – forrásokon és szakmai módszereken alapuló történetkutatásból erednek; illetve bizonyítani azt, hogy még kevésbé elismert típusú történeti emlékek is jól, sőt a maguk egyedisége miatt akár a mai érdeklődők számára érthetőbb módon és nagyobb motiváló erővel szolgálják ezen elsődleges célt.

Állambiztonsági Szolgálatok Történelmi Levéltára

„Papírmintók műhelye”: A restaurálás és konzerválás útjai

A foglalkozás bemutatja hogyan dolgoznak a restaurátorok, milyen eszközöket és módszereket használnak a régi, sérült papírok megmentésére. Interaktív módon ismerhetők meg a restaurálás legfontosabb lépései. Megtudható, hogy mit jelent, ha egy papír savas, ezért töredezik és sárgul, hogyan készíthető elő az iratokat a savtalanításhoz. Az érdeklődők részt vehetnek a savtalanítás folyamatában, és megtudhatják, hogyan történik a papírok javítása vasalóval.

*

A szabadság ára – szabadulószoza a kiállításban

Hogyan élhették át a hidegháborús korszakot azok az emberek, akik emigráltak, ügynökként dolgoztak vagy az állambiztonság figyelmébe alát álltak? Történelmi rejtélyek, izgalmas fordulatok és személyes sorsok tárulnak fel ebben az interaktív játékban. A résztvevők különböző dokumentumok és nyomok segítségével dönthetnek saját sorsukról.